

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 20 Закону України «Про теплопостачання»

I. Визначення проблеми

Повноваження щодо встановлення та застосування тарифів на теплову енергію розподілені між Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП) та органами місцевого самоврядування.

На сьогодні загальні засади формування тарифів на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також для потреб населення визначені в статті 20 Закону України «Про теплопостачання» (далі - Закон).

Відповідно до частини четвертої статті 20 Закону тарифи на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб бюджетних установ та населення встановлюються на рівні:

- 90 % діючого для суб'єкта господарювання тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів;

- 90 % середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів у разі відсутності для суб'єкта господарювання встановленого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу.

Згідно із Законом Держенергоефективності щокварталу, до 25 числа останнього місяця кожного кварталу, розраховує та оприлюднює на своєму офіційному сайті (saee.gov.ua) середньозважені тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення та бюджетних установ, а також тарифи на її транспортування та постачання.

Порядок розрахунку середньозважених тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, її транспортування та постачання затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2017 № 679.

Зазначені тарифи використовуються суб'єктами господарювання, що здійснюють виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для розрахунку тарифу на

теплову енергію та тарифу на виробництво теплової енергії на наступний квартал.

Відповідно до частини одинадцятої статті 20 Закону для встановлення тарифу на теплову енергію суб'єкт господарювання, що здійснює виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, подає органу, уповноваженому встановлювати такі тарифи, заяву із зазначенням розміру тарифу, розрахованого відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті. Заява подається в довільній формі.

Якщо уповноважений орган протягом 30 календарних днів з дня надходження заяви не встановлює розмір тарифу, розрахованого відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті, або не надає вмотивовану відмову у його встановленні, вважається, що суб'єкту господарювання, що здійснює виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, встановлено розмір тарифу, розрахований таким суб'єктом господарювання відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті та поданий у заяві. Копія заяви (опису документів) з відміткою про дату їх надходження є підтвердженням подання уповноваженому органу заяви та розрахунків розміру тарифу.

Разом з тим, досвід реалізації положень статті 20 Закону в частині тарифного стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел, зокрема щодо використання середньозважених тарифів, окреслив деякі

питання, які потребують визначення у Законі, а саме:

не покриття економічно-обґрунтованих витрат виробників теплової енергії (для малопотужних котельних) в разі здійснення розрахунку тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел, для потреб населення та бюджетних установ, відповідно до вимог частини четвертої статті 20 Закону;

невизначеність порядку, за яким необхідно розраховувати (формуєвати) тарифи на теплову енергію з альтернативних джерел енергії для потреб інших споживачів, крім населення та бюджетних установ;

невизначеність порядку, за яким необхідно розраховувати (формуєвати) тариф на теплову енергію з альтернативних джерел енергії для потреб населення та бюджетних установ, у разі відсутності розрахованого Держенергоефективності середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу (станом на 25.03.2022 середньозважений тариф на теплову енергію, вироблену з природного газу, для потреб населення для Закарпатської області відсутній);

неконкретизовано встановлення уповноваженим органом відповідного розміру тарифу за принципом «мовчазної згоди»;

невизначено термін «вмотивована відмова» при встановленні тарифів на теплову енергію відповідно до статті 20 Закону.

З огляду на вказане Держенергоефективності розроблено проект Закону України «Про внесення змін до статті 20 Закону України «Про теплопостачання» (далі – проект Закону).

Досягнення мети планується таким шляхом.

У разі збитковості виробництва енергії за встановленими тарифами на рівні 90 % діючого тарифу на теплову енергію з газу або на рівні 90 % середньозваженого тарифу, надання можливості суб'єкту господарювання розраховувати тарифи відповідно до порядку (методики) тарифів затверджених Кабінетом Міністрів України або НКРЕКП, але не менше 90 % діючого для суб'єкта господарювання тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, або 90 % середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу.

Введення зазначеної норми дозволить виробникам теплової енергії з альтернативних джерел енергії отримати тариф, який враховуватиме усі витрати на її виробництво, транспортування та постачання.

Суб'єктам господарювання надається право самостійно визначати спосіб розрахунку тарифів на теплову енергію, вироблену на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб бюджетних установ, населення та інших споживачів.

Введено норму, яка підтверджує встановлення тарифу на теплову енергію, за яким копія заяви (опису документів) з відміткою про дату надходження заяви, є підтвердженням подання уповноваженому органу заяви та розрахунків розміру тарифу, а також встановлення уповноваженим органом відповідного розміру тарифу.

Конкретизовано, що підставою для вмотивованої відмови у встановленні тарифів на теплову енергію для суб'єкту господарювання, є виключно недотримання суб'єктом господарювання вимог щодо розрахунку тарифів та теплової енергії, відповідно до статті 20 цього Закону.

У разі відсутності розрахованого Держенергоефективності середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для адміністративно-територіальної одиниці (Автономна Республіка Крим, області, міста Київ та Севастополь) тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, пропонується розраховувати відповідно до порядку (методики) формування тарифів затверджених Кабінетом Міністрів України або НКРЕКП.

Довідково:

Порядок формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з центрального опалення і постачання гарячої води затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги».

Методика формування, розрахунку та встановлення тарифів на електричну та (або) теплову енергію, що виробляється на

теплоелектроцентралях, теплових електростанціях та когенераційних установках затверджена постановою НКРЕКП від 01.08.2017 № 991.

Крім цього, проектом Закону передбачено:

надання посилання на порядок (методику) формування тарифів в разі розрахунку тарифів на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб інших споживачів, крім населення та бюджетних установ.

Основні групи, на які проблема справляє вплив:

Групи	Так	Ні
Громадяни	Так	-
Держава	Так	-
Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	Так	-

Проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки це не буде відповідати вимогам чинного законодавства України.

Проблема не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів, оскільки вони відсутні.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю розроблення проекту Закону є удосконалення норм статті 20 Закону України «Про теплопостачання» щодо встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії.

Прийняття проекту Закону сприятиме забезпеченню прозорості під час розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, на виробництво теплової енергії з альтернативних джерел енергії, а також дасть можливість захистити такі підприємства від встановлення їм економічно-небгрунтованого тарифу.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернатив	Опис альтернативи
Альтернатива 1 <i>Залишити ситуацію без змін</i>	У разі залишення ситуації без змін досягнення визначених цілей державного регулювання неможливе. Відсутність прозорості розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію з

	<p>альтернативних джерел енергії, не дає можливості захистити суб'єкти господарювання від встановлення їм економічно-небгрунтованого тарифу.</p> <p>На підставі вищевикладеного можна дійти висновку, що від такої альтернативи необхідно відмовитись, виходячи з інтересів держави та суб'єктів господарювання.</p>
<p>Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акту</i></p>	<p>Має позитивний вплив, оскільки забезпечується вдосконалення норм чинного законодавства щодо тарифоутворення у сфері теплопостачання.</p> <p>Пріоритетність інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави забезпечується завдяки реалізації прав та державних гарантій громадян, визначених Конституцією України, щодо забезпечення потреб людини в матеріальних благах і послугах та фінансових ресурсах держави для їх реалізації.</p>

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей
Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<p>Альтернатива 1 <i>Залишити ситуацію без змін</i></p>	<p>Вигоди відсутні</p>	<p>Загальнодержавний рівень споживання теплової енергії виробленої з газу залишиться на високому рівні.</p>
<p>Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акту</i></p>	<p>Вдосконалення норм чинного законодавства щодо тарифоутворення у сфері теплопостачання в частині розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел.</p> <p>Створення сприятливих умов для збалансованого</p>	<p>Відсутні</p>

	розвитку ринку житлово-комунальних послуг. Покращення екологічної ситуації за рахунок використання альтернативних джерел енергії.	
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 <i>Залишити ситуацію без змін</i>	Вигоди відсутні	Надмірний рівень споживання теплової енергії виробленої з використанням природного газу
Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акту</i>	Забезпечення населення енергоресурсами, виробленими з альтернативних джерел	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі та Середні *	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць *	350	0	0	
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	100%	0	0	100%

* Оскільки чисельність працівників малих підприємств є незначною (до 50 осіб за календарний рік), припущено, що суб'єктами господарювання, які здійснюють централізоване постачання теплової енергії здійснюють лише середні та великі підприємства.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 <i>Залишити ситуацію без змін</i>	Відсутні	Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставленої мети, призведе до нерелевантного підходу до формування тарифів на

		теплову енергію
Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акту</i>	Захист суб'єктів господарювання від встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, на нижчому від передбаченого законодавством стимулюючому рівні.	Відсутні

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 <i>Залишити ситуацію без змін</i> Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта")	З огляду на альтернативу – залишення існуючої на даний момент ситуації без змін призведе до зменшення доходів підприємств-виробників теплової енергії з альтернативних джерел, зокрема, дефіциту обігових коштів підприємств на оплату палива. В свою чергу зросте ризик дестабілізації проходження наступного опалювального сезону.
Альтернатива 2	Відсутні.

<p><i>Прийняття регуляторного акта</i> Внесення змін до статті 20 Закону України «Про теплопостачання»</p>	<p>Реалізація, передбачених проектом Закону заходів не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат для держави, суб'єктів господарювання та громадян.</p>
--	--

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
<p><i>Альтернатива 1.</i> <i>Залишити ситуацію без змін</i></p>	1	Відсутність регулювання означає залишення наявного стану справ.
<p><i>Альтернатива 2.</i> <i>Прийняття регуляторного акту</i></p>	4	<p>Прийняття проекту Закону дозволить створити умови для удосконалення механізму розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, сприятиме розвитку ринку виробництва та споживання енергоносіїв з альтернативних джерел енергії, зменшенню залежності України від імпорту природного газу, оптимізації структури енергетичного балансу країни та підвищенню рівня енергетичної безпеки. Відмова від імпортованих енергоносіїв вплине на стабілізацію валютного курсу. Загалом значені чинники створять</p>

		конкурентні умови для всіх виробників на ринку теплоенергетики і сприятимуть залученню іноземних та вітчизняних інвестицій у цю сферу.
--	--	--

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
<i>Альтернатива 1.</i> Не видавати запропонованого регуляторного акту	Вигоди відсутні	Наявність неврегульованих питань у законодавстві у сфері теплопостачання несе ризики виникнення ситуацій зі зривом безперебійності надання комунальних послуг з централізованого опалення відповідним категоріям споживачів в опалювальний сезон. Для суб'єктів господарювання залишення існуючої на даний момент ситуації без змін призведе до не покриття економічно-обґрунтованих витрат виробників	Альтернатива залишить існуючий стан справ та не сприятиме досягненню цілей державного регулювання

		теплової енергії в разі здійснення розрахунку тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел	
<i>Альтернатива 2.</i> Прийняття регуляторного акту	У разі прийняття проекту Закону для держави та суб'єктів господарювання вигода заключатиметься у вдосконаленні норм чинного законодавства; забезпеченню єдиного підходу до механізму тарифоутворення	У разі прийняття проекту Закону групи, на які положення Закону матимуть вплив не будуть нести ніяких додаткових матеріальних та інших витрат.	Є найбільш оптимальною серед запропонованих альтернатив, оскільки дає змогу повністю досягнути поставлених цілей державного регулювання.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Відсутність регулювання	Переваги відсутні. Не забезпечує досягнення цілей державного регулювання	Зовнішні чинники на дію регуляторного акта у разі його прийняття відсутні
Альтернатива 2 Прийняття Закону	Прийняття акта забезпечить у повному обсязі досягнення цілей стосовно створення нормативно-правового підґрунтя для вдосконалення механізму тарифоутворення	Зовнішні чинники на дію регуляторного акта у разі його прийняття не відомі

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом регулювання, яким передбачається розв'язати проблему, є прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про внесення змін до статті 20 Закону України «Про теплопостачання»», проєкт якого пропонується, з метою:

удосконалення нормативно-правового підґрунтя для виробництва теплової енергії з альтернативних джерел;

послідовності державної політики у сфері теплопостачання та розвитку альтернативної енергетики;

надання права виробникам теплової енергії визначати спосіб розрахунку тарифів на теплову енергію, вироблену на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб населення та бюджетних установ та інших споживачів;

надання можливість суб'єктам господарювання які виробляють теплову енергію з альтернативних джерел енергії встановлювати економічно-обґрунтовані тарифи;

визначення порядку, за яким необхідно розраховувати (формуєвати) тариф на теплову енергію з альтернативних джерел енергії для потреб населення, бюджетних установ та інших споживачів у разі відсутності розрахованого Держенергоефективності середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу.

конкретизації механізму встановлення тарифів на теплову енергію за принципом «мовчазної згоди» та визначення терміну «вмотивована відмова».

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Оцінка можливості впровадження акта та виконання вимог акта суб'єктами господарювання вище середнього.

Очікувані наслідки дії запропонованого регуляторного акта не передбачають завдання шкоди суб'єктам господарювання.

Тест малого підприємництва (М-Тест) не проводився, оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, не перевищує 10 відсотків.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта не може бути обмежений у часі, оскільки його прийняття необхідне для дотримання вимог чинного законодавства.

Строк набрання чинності регуляторного акта – з дня, наступного за днем його опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта – суб'єкти господарювання, що виробляють теплову енергію на установках з використанням природного газу та альтернативних джерел енергії, і постачають її для потреб бюджетних установ, населення та інших споживачів;

потужність об'єктів, які виробляють теплову енергію з альтернативних джерел енергії, зокрема для потреб населення, бюджетних установ та інших споживачів;

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не прогнозується;

розмір коштів і час, що витратимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта – не змінюється (в межах робочого часу працівників підприємств та коштів, передбачених на фінансування заробітної плати для них);

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – вище середнього (проект постанови оприлюднено на офіційному веб-сайті Держенергоефективності (www.sae.gov.ua) та Міненерго.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері теплопостачання.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через рік після набрання чинності цим актом шляхом аналізу статистичних даних.

Повторне відстеження результативності планується здійснити через два роки після набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності буде здійснюватися один раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Відстеження результативності дії регуляторного акта здійснюватиметься Держенергоефективності статистичним методом шляхом аналізу офіційної статистичної інформації. Цільовими групами для проведення відстеження результативності регуляторного акту є суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва теплової енергії на установках з використанням природного газу та альтернативних джерел енергії для потреб населення та бюджетних установ.

Голова

Держенергоефективності

Валерій БЕЗУС

«_____» _____ 2022 року